

Debrecenbe szerződött mint szubrett-primadonna és népszínművészes. Jobb szerepei: János vitéz (címszerep), Elvált asszony, (címszerep), a Víg özvegy (címszerep), Finum Rózi (Falu rossza). Török bíróné (Piros bugyelláris) stb. 1919-ben férjhez ment Gyenis Edéhez (L. o.) és visszavonult a színpadtól.

Szilveszter estéjét a régi magyar színjátszók is megünnepelték. Hazafias darabot adtak elő és pazarul bánva a görög-tűzzel, allegóriákban mutatták be az év levezetesebb eseményeit. Egy ilyen alkalommal Termetzky Fanny szoknyája kigyult. (Vay Sándor: „Régi magyar társasélet”. Bp. 1900. II. kötet. 507.-ik oldal.) Ujabb időkben Sz. napján kettős előadásokat szoktak tartani. Ugy a fővárosban, mint a vidék nagyobb városai-ban Sz.-kor többfelé tartanak kabaré-előadásokat, melyen a szintársulat tagjai közül többen (különösen énekesek, énekesnők s főleg komikusok) szoktak részt venni. Ha egy este több helyen lép fel egymásután a színész, akkor „pendlizik” (V. ö. Pendlizés)

Szili-Kováts László, tanár, író és zeneszerző, szül. 1886 febr. 28-án, a sopron-megyei Kapuváron. Győrtt iskolázott, az egyetemet Pesten végezte; a világháborút mint vadászfőhadnagy harcolta végig. Kitüntetései: *signum laudis* és vitézségi érem. Van „Ma” c. verseskötete; az Érdekes Ujságban megjelent számos elbeszélése, majd megírta „Szép Kovácsné” c. 3 f. daljátékát, zenéjét is; Szendrey Mihály 1920 máj.-ban mutatta ba Aradon és műsoron tartotta. Ezután a Kincses Lászlóval alapított Meseszínházban „Hamupipőke”, „Babszem Jankó”, „Rátarti királyleány”, „Az a huncut Róka koma”, „Tányértalpu Mackó” operettek, valamint „Csipkerózsza”, „Hófehérke”, „Piroska és a farkas”, „Jávorfácska”, daljátékok, a melyek Budapest után Debrecen, Miskolc, Győr, Szeged, Nyíregyháza, Kaposvár, Sátoraljaujhely stb. színházaiban is, sőt Erdély és a Felvidék színpadain is színre kerültek.

Szín jelentése: látszat. Petőfi ifjúkori költeménye: „Szin és való”, világosan ellentétbe helyezi a látszatot a rideg

valósággal; hősnője: a színpadon anyagi tisztának látszik, az előadás után pedig a megtestesült bűn és főrtelém. „Szinleg”: annyi, mint „látszólag”. A színház: a látszat háza; theatron (görögül a színház neve a „theaomai” = látok szóból): a látás, a látszat helye; aki Bánk bánt játssza: az a színész csak látszik a király helytartójának, gyilkossága is csak látszat. Romeo és Julia mai magyar szereplői csak látszanak sok száz évvel ezelőtti olasz szerelmeseknek; a valóságban talán ki sem állhatják egymást. A színpad: az a pódium, a hol a színjáték, vagyis az a játék folyik, a melynek lényege: a látszat. Színész: a ki a látszatot teremti — mint zenész az, a ki a hangokat létrehozza. Tehát hibás gondolat volna a színház nevét onnan származtatni, hogy valamikor kocsiszínbén játszottak. (Kocsiszínház nem is létezik, az ilyen szín csak egy kis része a háznak. A középkori misztériumokat néha a „hiú”-n, azaz padláson játszották, de „hiuház” vagy padlásház” kifejezés: képtelenség.) Nagyon helyesen járt el, a ki a latin „aktor” (azaz: cselekvő, ágáló, gesztikuláló) szót nem szolgailag lefordította, hanem a magyar nyelv szelleme szerint alkotott „színész” szóval ültette át nyelvünkbe. A „szín”-szót („színpad” helyett) 1790-ben még nem ismerték, e helyett azt mondták: „szinre lépni”. (V. ö.: Szily Kálmán: A magyar nyelvújítás szótára. Budapest, 1908. 575. old. és „Magyar Nyelv”, 1910. 8. szám. 358 old.) 2) A szó egyben kifejezi a játék színterét. Szerzői utasításban szerepel, ha t. i. a játék színtere változik, akár felvonásonkint, akár változások képeinél, ahol a. m. szín. pld. trónterem, vagy erdőség, szalón, vagy falusi ház udvara stb.

Szimfónia: még 1840-ben Verdi is ezt az elnevezést használta az „ouverture” (nyitány, megnyitó) helyett. De már több, mint száz év óta — noha ez a görög szó csak együtthangzást jelent, tehát több hangszer együttes játékát — nagyszabású zenekari művet jelent: Haydn, Mozart 3—4 részből (tételből) álló szimfoniákat írtak, modern zeneszerzők már öt tételút is: az első és az